Rob Jetten moet net zo’n draai maken als Ruud Lubbers in 1982

Posted on 10 januari 2026 by Eduard Bomhoff

Terug in Nederland na een paar weken in Kuala Lumpur (Maleisië) en een lange tussenstop in Jeddah (Saoedi-Arabië). Kuala Lumpur ligt 3 graden boven de evenaar, en zelfs in december wil je in de slaapkamer de airco aanzetten om minder tropisch te slapen. Het zou in Maleisië politieke zelfmoord zijn om elektriciteit net zo duur te maken als in Nederland.

In Jeddah, de toegangspoort tot Mekka en Medina in het westen van Saoedi-Arabië, is het van mei tot september iedere dag 38 graden in de schaduw. Maar er is in Jeddah niet zo veel schaduw want in de zomer staat de zon bijna recht in de hemel. De stad van vier miljoen inwoners is ruim aangelegd met nog niet veel openbaar vervoer, maar benzine kost gelukkig slechts 53 eurocent per liter. Opnieuw is het politiek onmogelijk om daar accijnzen en belasting op te leggen zoals bij ons in Nederland. Benzine naar twee euro om – volgens de berekening van oud-minister Rob Jetten – de temperatuur met 0,00036 graad te verlagen van 38 naar 37,99964 zou in de ogen van de Saoedi’s volkomen idioot zijn.

Maar D66, CDA en VVD houden vast aan netto-nul

Zulke landen zullen dus nooit meewerken aan het doel van nul uitstoot van CO2 in 2050, want dat gaat helemaal in tegen de belangen van hun burgers. En er is weinig kans dat die politieke realiteit zal veranderen tussen nu en 2050. De paar landen die nog wel geloven in netto-nul tellen op tot niet meer dan een paar procent van de wereldeconomie. Canada is nu ook om, hoewel premier Carney in zijn vorige functie nog volledig overtuigd was van netto-nul. Maar nu moet hij de olierijke provincie Alberta binnen boord houden en is hij omgeslagen naar enthousiast exporteur van olie en gas.

Onze Nederlandse formatiepartijen D66, CDA en VVD houden niettemin vast aan netto-nul. Op mondiale schaal is het effect van wat Nederland doet niet te zien, maar in Nederland zelf wordt de schade ieder jaar groter. D66, CDA en VVD handicappen de transportsector, met name Schiphol en het vrachtvervoer en verwoesten de industrie.

Jammer daarom dat beoogd premier Rob Jetten zo vast zit aan netto-nul. Moeilijk voor hem om toe te geven dat de critici van zijn '0,00036 graad-beleid' helemaal gelijk hadden.

Hoe lang nog voordat Jetten wél omgaat? Kijken we terug naar de crisis van 1980-82 dan kozen CDA en D66 na de verkiezingen van 1981 nog voor de PvdA als partner, hoewel de werkloosheid opliep tot 8,8 procent. Pas na nog weer een verkiezing gingen bij het CDA de ogen open en kwam er een heel ander regeerakkoord: grote bezuinigingen in de ambtenarij en lagere kosten voor het bedrijfsleven.

'Meedenkend'

CDA-leider Ruud Lubbers gaf leiding en maakte daarvoor een draai van 180 graden. Een paar jaar vóór zijn nieuwe, rechtse koers was hij nog enthousiast minister van Economische Zaken in de meest linkse regering ooit, het kabinet-Den Uyl. Dus het kan, en nu is Jetten aan de beurt voor een even grote draai weg van netto-nul.

Misschien kan Jetten leren van Lubbers. Journalist Hubert Smeets beschrijft Lubbers' omdraai na 1981 als volgt: 'Al "meedenkend" of "zwaluwstaartend" gaf hij leiding aan een sandwichformule waarin de sanering van de verzorgingsstaat stapsgewijs

ter hand werd genomen en waarbij lastige taken door anderen werden uitgevoerd, waarna aan het eind van de rit zo ongeveer iedereen medeverantwoordelijk was geworden.'

Andere koers

De omslag moet komen niet door een Saulus-Paulus-bekering van Jetten maar door een andere koers van de drie partijen D66, CDA en VVD. Zo ging het ook in 1980-82. Die partijen haalden samen niet opeens veel meer zetels, maar schoven inhoudelijk op van links naar rechts. Zo'n scenario lijkt waarschijnlijker dan dat Wilders met zijn PVV nog een keer veruit de grootste partij wordt en dan wél de kans krijgt om een kabinet te leiden.

Eens moeten D66, CDA en VVD toch zien dat de baten van ons energiebeleid op wereldschaal verwaarloosbaar klein zijn. Stuur anders de hele Kamer een keer naar Saoedi-Arabië en Maleisië om met eigen ogen te zien dat wij met netto-nul alleen staan.

Links is juist blij met enorme kosten van netto-nul

Dat argument is makkelijker voor Jetten dan het alternatief van nadruk op de enorme kosten van netto-nul . Met dat argument botst Jetten op een deel van de linkse aanhang dat hoopt dat we juist minder gaan consumeren, minder auto's kopen, in de vakantie met fiets en tent kamperen, en stoppen met zware industrie. Een extreme netto-nul aanhanger als Diederik Samsom beweert zelfs dat we blij moeten zijn als voedsel en energie nog veel duurder worden, en dan niet alleen vanwege netto-nul maar ook omdat wij nu moeder aarde uitputten en kapot maken.

En dan zijn er ook nog de hoogleraren in de 'transitie-kunde' en de managers die hun stoel hebben willen beschermen door modieus mee te praten over de transitie. Denk ook aan de vertrekkende voorzitter van VNO-NCW, Ingrid Thijssen, die jarenlang de transitie naar netto-nul boven de belangen van haar leden stelde.

Daar moeten ze vanaf. De volgende voorzitter van VNO-NCW moet proberen onze bedrijven weer gezonder te krijgen, De 'transitie-professoren' kunnen beter voor lege collegezalen preken, en Diederik Samsom moet nooit minister worden. Iemand die in Brussel zeven miljard euro belastinggeld ongeoorloofd doorspeelde naar

linkse NGO's mag hier geen kans krijgen.

Nederland helpt

En wil Rob Jetten svp de regie voeren van die omslag? Netto-nul gaat nooit lukken omdat bijna de hele wereld andere prioriteiten heeft. Schrap daarom de miljarden voor de geplande 30.000 windmolens in de Noordzee, wacht met dure en gevaarlijke waterstof tot de techniek beproefd is, en besteed een deel van het gespaarde geld om arme landen te helpen met expertise uit Wageningen voor hun landbouw en Delft voor water- en plastic-management. Dan wordt de wereld 2 graden warmer, maar rijk Nederland helpt waar het kan.

Wynia's Week *verschijnt 156 keer per jaar en wordt* ***volledig mogelijk gemaakt*** *door de donateurs. Doet u mee, ook in het nieuwe jaar? Doneren kan zo.* ***Hartelijk dank!***